

Cuprins

Pasagerul.....	5
Copiii verzi sau Istorisirea straniilor întâmplări petrecute în Volînia, relatate de William Davisson, medicul Maiestății Sale Ioan Cazimir.....	10
Conserve pentru iarnă	48
Cusăturile	56
Vizita	69
O istorie adevărată	88
Inima.....	106
Transfugium	124
Muntele Tuturor Sfinților.....	152
Calendarul sărbătorilor omenești	201

Olga Tokarczuk

Povestiri bizare

Traducere din limba polonă
de Cristina Godun

POLIROM
2020

Prăjiturelele erau pântecoase, de diverse culori, aranjate pe platouri separate, fiecare culoare pe platoul ei, ca niște cutiuțe cu vopsele. Emoționată de belșugul acela, arăta cu degetul și gusta, alegând între fursecurile cu trandafir și cele cu lavandă, între cele cu zmeură ori afine și cele cu cacao. Trebuia să aleagă și cremele cu care puteau fi unse – verzi-aurii, purpurii. Erau atât de nenaturale, atât de omenești! Bărbatul cu fața cărămizie a dat din cap aprobator pe deasupra prăjiturilor.

— Încercați-le, vă rog. Poate gustul vă spune mai multe.

— Îmi cer scuze. Nu am reușit niciodată să mă hotărâsc.

I-a întins meniul.

— Asta e valabil numai pentru lucrurile lipsite de importanță. Când ne dorim cu adevărat ceva, nu mai avem nici o îndoială.

A dat din cap fără convingere și și-a șters nasul. El i-a arătat o listă de antreuri și a spus cu mândrie:

— E inutil să precizez că aici carnea e curată, provine din incubatoarele proprii.

Văzuse în fața restaurantului un monument nominal cu animale în mărime naturală: vaci, porci, găini, rațe și găște – donatoare de țesuturi. Își amintea numele vacii: Adela. S-a uitat neputincioasă la lista lungă de mâncăruri, apoi la restaurator. Ochii lui negri o priveau calzi, plini de curiozitate.

— Pot să te îmbrățișez? I-a întrebat ea brusc.

— Bineînțeles, a spus el, absolut deloc surprins, ca și cum și acel serviciu era inclus în meniu.

A cuprins-o cu brațele. Mirosea banal, a balsam de rufe.

Peste o clipă echipa lui a început să pregătească salonul și terasa pentru mica reuniune. Aduceau platouri cu tartine și salate. Degete abile aranjau fructele pe tipsii.

După ce a plecat echipa, soarele tocmai începea să apună și atunci a zărit o priveliște neobișnuită: vârfurile copacilor din pădurea deasă de la nord ardeau în lumina portocalie ca niște candelabre uriașe, reflectându-se în apa lacului. Se lăsa noaptea. Vedea cum întunericul se furișează de la rădăcinile copacilor de sub pietrele de pe solul pădurii, cum se ivește din adâncurile lacului. Formele și-au ascuțit contururile, de parcă toate lucrurile doreau să se convingă pe ele însele că sunt reale înainte să dispară în întuneric. Lumânările copacilor s-au stins și, brusc, s-a lăsat un aer rece, care prevestea noaptea, așa că și-a pus haina și s-a dus pe malul lacului. Vârful incandescent al țigării ei sănătoase strălucea în întuneric. S-a gândit că era cu siguranță vizibil de pe celălalt mal și cineva cu o vedere bună îi urmărește traseul până la buze și înapoi. Dacă se uita cineva.

Apoi a sunat Boy. Așa i se spunea în familie, cu toate că avea deja aproape patruzeci de ani: Boy. Fiul surorii ei, Renata. I-a spus că el nu vine. Vorbea nedeslușit, probabil că era beat.

— Nu o mai chinui – nici pe ea, nici pe noi toți, a răspuns aproape șoptit la bolboroselile lui agresive. Te porți ca un copil năzuos. Nu ai făcut nimic, nu ai ajutat.

Simțea că se ambalează și furia ei creștea de la o secundă la alta.

— Ai aruncat totul pe umerii mei, cu toate că tu ești fiul ei. Eu m-am ocupat de acte, am vizitat-o aici, am discutat cu doctorii, iar acum trebuie să mă îngrijesc și de fursecurile astea blestemate. Știi ceva? Ești un gunoi nenorocit.

A aruncat telefonul, care a aterizat printre cetini.

A ciugulit ceva din mâncarea adusă de firma de catering și s-a pus să aștepte pe terasă. Linia groasă și întunecată a celuilalt mal îi atrăgea privirea, dar acolo nu se întâmpla nimic. Marginea pădurii, care se oglindea în apa lacului, tremurături delicate pe suprafața apei. A zărit două păsări uriașe care se învârteau în zbor pe deasupra copacilor, dar au dispărut repede.

A vizitat-o pe Renata când copiii aveau deja câțiva ani și i s-a părut ofilită. Era îngrijită și bine îmbrăcată, ca de obicei, corpul ei suplu și, totodată, viguros parcă mai luase în greutate, iar trăsăturile îi erau mai șterse. Nu mai alerga. Ieșea să facă plimbări lungi, în pas sprinten și hotărât, se întorcea asudată, încălzită și dispărea sub duș. Nu fusese niciodată prea vorbăreată, dar de-acum aproape că nu mai spunea

nimic despre ea și nu părea interesată să se confeseze. Zâmbea rar și părea să-și fi pierdut cu totul simțul umorului. Timpul liber pe care îl avea și-l petrecea în grădină și cu cei doi copii, Boy și Hanna, pe care îi ducea la școală și la alte activități extrașcolare. Punguțele pentru sandviciuri, cutiile cu mâncare pentru școală, toate lucrurile necesare – era gata să răspundă la orice chemare. Mirosul copiilor în casă este unul aparte, lipicios, sufocant. Mirosul captivității. Camerele erau întotdeauna steril de curate, practice și luminoase. Soțul ei, un bărbat liniștit și taciturn, apărea seara și dispărea dimineața, dar era clar că sunt apropiați. Poate că exista un soi de înțelegere în singurătatea asta a lor. În rarele rânduri când ea, sora mai mică, venea în vizită la ei, ședeau după-amiaza pe canapeaua de culoare deschisă din salon, iar Renata avea grijă să nu scape pe ea vreo picătură de ceai sau de cafea. Stăteau la marginile opuse ale canapelei și discutau chestiuni care treceau pe lângă ele asemenea știrilor ce curgeau pe burtierele jurnalelor de televiziune: Hanna are examene în iunie, contractul soțului îl obligă la delegații în străinătate pe perioade de timp nedeterminate, există diverse metode de economisire a apei în grădină, conform ultimelor studii științifice, nicotina stimulează longevitatea. Parcă își vorbeau prin intermediul unor norișori precum cei din benzile desenate, care atârnau în aer deasupra capetelor lor, apoi se spulberau ca fumul unei țigări sănătoase, garanția longevității. Privea fascinată viața

ordonată a Renatei, poate chiar cu o fărâmbă de invidie – ea era mereu în mișcare, la serviciu, printre oameni, mulți oameni –, dar se simțea ușurată când se întorcea la dezordinea de la ea de-acasă.

Apoi s-a întâmplat ceva. A coincis cu plecarea copiilor și moartea soțului ei, care s-a îmbolnăvit de un cancer monstruos, de parcă niște forțe malefice îi aruncaseră în spinare o sentință pentru niște păcate neștiute. Câțiva ani mai târziu, când a revăzut-o, deja locuia singură. Își cumpăraseră o casă mică, cu o grădină de legume, la liziera pădurii. La început a cultivat acolo tot felul de plante, apoi grădina a căzut în paragină. Umbla neîngrijită și nu-și mai vopsea părul, care acum i se revărsa pe umeri ca un voal cenușiu. Cu cât i se înmulțeau firele albe din păr (și doar la vremea aceea nu avea mult peste patruzeci de ani), cu atât mai întunecată îi părea fața. Pământie, uscată. Ochii ei de culoare deschisă priveau scrutător, vigilent. Își ferea privirea, de parcă se temea că sora ei ar putea vedea prin ei înăuntrul sufletului său și acolo o să zărească... ce? Ce-ar fi putut zări acolo?

Au petrecut împreună două zile, gătind și stând pe bancă în grădina neîngrijită. Simțea că pe sora ei o preocupau doar propriile gânduri și s-a animat abia la vederea câinilor, pentru că avea trei câini mari, aducând cu niște lupi, care nu o scăpau din priviri. Ca musafir în casa surorii sale, se simțea nelalocul ei în compania câinilor. O priveau iscoditor, pătrunzător, de parcă erau la curent cu toate dedesubturile situației.

În salonul aproape gol atârna un ecran interior care umplea întreaga încăpere cu o lumină cenușie, discretă. I-a fost greu să înțeleagă la prima vedere ce arăta. A crezut că e o imagine grafică abstractă, dar când s-a apropiat mai tare, a recunoscut detaliile realiste. Era un peisaj de iarnă fotografiat de sus. Pădurea boreală acoperea versanții unor dealuri, iar molizii arătau ca niște virgule haotice împrăștiate pe o foaie albă de hârtie. Pe câmpul vast de lângă pădure se mișcau siluetele mărunte ale animalelor. Mergeau de-a lungul lizierei pădurii unul după altul, la distanțe egale, niște forme simetrice, negre, ca un trib de indieni care migrează în căutarea unui loc mai bun de trăit. Șirul de animale ieșea din cadru și apărea iar pe partea opusă a ecranului. Și tot așa, la nesfârșit.

— Sunt două haite de lupi care s-au unit în timpul iernii, a spus Renata, apropiindu-se pe la spate și, spre mare ei surprindere, și-a lăsat pe neașteptate capul pe umărul ei. Uite ce ordonat merg.

S-a uitat mai îndeaproape. Siluetele animalelor nu erau identice. Cele din față erau mai mici, mai înclinate. Și distanțele dintre ele erau diferite.

— Toate pășesc cu labele pe urmele lăsate de lupoaică. Ea e conducătoarea haitei. În urma ei merg animalele mai neputincioase.

Vorbea ținând capul pe umărul surorii sale, fără să se uite la imagine, de parcă o cunoștea pe dinafară până în cel mai mic detaliu.

— Cele mai vârstnice impun ritmul pentru întreaga haită, altfel ar rămâne în urmă și ar pieri. După ele vin